XXII. évfolyam. Veszprém, 191[illegible]. március 15. 11. szám.

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő: Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)
Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.

Megnyugtató jelek.

Veszprémvármegye közönsége az elmult hétfőn tartotta tavaszi rendes közgyülését. A legtöbb esetben krónikaszerüen szoktuk olvasóinkat a történtekről informálni. Hogy ez alkalommal külön is, itt e helyen szóvá tesszük, abban leli magyarázatát, mert a közgyülésen olyan jelenségeknek voltunk tanui, melyeken ugy hisszük, nem térhetünk egyszerüen napirendre. Ne tessék a bizalmi kérdésre gondolni. A törvényhatósági bizottság egy szótöbbséggel bizalmat szavazott a kormánynak. Bizalomnak ez is bizalom — bár egyesek ebben is kisebbséget láttak — s meglehetős szóáradat hangzott el, mig végre igy határoztak. Ugy láttuk azonban, hogy egy más kérdés, ha jobban nem, ugy mindenesetre annyira izgatta a kedélyeket, mint amaz, t. i. Pápa város határozata a nyilvános házak elhelyezéséről. A megyegyülés a város határozatát megsemmisitette. Ez a kérdés, amelyhez hozzászólni akarunk. Elfogjuk mondani az ülés folyamán támadt benyomásainkat. Mint a cimből olvasható, elmondani valónk nem rekriminació, sőt — s ezt a pápaiak ne vegyék rossz néven — a megnyugvás érzete támadt bennünk a látottak és hallottak felett.

Megnyugvással láttuk a közgyülés nagy többségének állásfoglalását az állandó választmány határozata ellen. Mikor arról van szó, hogy utját kell állani minden intézkedésnek, mely hozzájárulhat a serdülő fiatalság megmételyezéséhez, a vármegye közönsége szavazatával önmagát becsülte meg. A nemzeti, társadalmi életnek alapja mindig a tiszta erkölcs. A történelem a tanulság rá, hogy a római birodalom addig volt erős, mig a polgárok élete a régi patriciusi szellem hatotta át, s viszont, amint a közerkölcsiség meglazult, az állami élet, a birodalom nagysága alábbhanyatlott. És napjainkban a radikális irányzatok nem arra törekszenek-e, hogy az emberek lelkéből a becsülést az erkölcsi világrend és annak parancsai iránt kiölik? Mert ha ennyit sikerült elérni, a többi már könnyen megy: az elégedetlenség felszitása, esetleges forradalom már csak a mondottak következménye. Természetes tehát, hogy a nemes eszmék becsülését, tisztultabb világnézet elveit addig kell a fiatal lelkekbe csepegtetni, amig fogékonyak. De ilyen időben minden távol tartandó a gyermek lelkétől, ami arra lelohasztólag hathat.

A megyegyülés megértette a kérdés horderejét. Nemcsak szavazásával dokumentálta, hanem avval is, hogy élénk helyeslésssel fogadta Rainprecht Antal dr. felszólalását, aki szerint neki már az is elégendő ok a javaslat elvetésére, hogy oly illustris, nemes testület, mint a pápai irgalmas nővérek, aggodalma kiséri a városi képviselőtestület intézkedését. Ez az egyik oka megnyugvásunknak.

A másik nem kisebb az elsőnél. Az idők jelét látom abban, hogy Szücs Zoltán enyingi ref. lelkész szólalt fel első sorban a javaslat ellen. Temperamentumos, nemes hangon tartott felszólalásában nem tudja helyeselni Pápa város eljárását. Ez az intézkedés szerinte méltó az aggodalomra a jó rend és izlés, meg a szülők szempontjából. Igy van rendjén! Elérkezett már az ideje, hogy megértsük egymást. Felejtsük a régi félreértéseket. Van sok találkozó pont, ahol katholikusok és protestánsok párhuzamosan haladhatnak s haladniok kell is. Amig mi egymás ellen küzdünk, egy harmadik örül s hasznot huz belőle. Sok elvi ellentét mellett is a Krisztusi hitelvek fenntartásában, az evangelium tanainak megőrzésében és különösen a küzdelemben a modern hitetlenség, erkölcstelenség és radikalizmus ellen össze kell fognunk. A külföldön ez igy van; kivánatos, hogy mi is felértsük már egyszer a közös veszedelmet s a küzdelemben a harmoniára törekedjünk. Rédey Gyula dr. nagyprépost néltánycolta

Két nővér.

— Maurice de la Fuye. —

I.

19.. febr. 1.

Ma vezettem először az automobilt, melyet vásároltam. Nagyon tökéletes kocsi, villamos világitással. Gyorsan jár s óránkint legalább harmincöt kilométert tesz. Eddig még nem gyártottak ennél *jobbat, s nem tudom, hoz-e a jövő nagy tökéletesitéseket.* El vagyok ragadtatva. Sok nehézség merül föl a kezdő előtt. Néha-néha a motor megáll. Sok az olaj, vagy nem elég. Vizet is kell tenni a tartóba minden husz kilometernél. Ha hegyes kavicsokon megy az ember, kilyukad a légtömlő. De mily apró kellemetlenségek ezek, ha az automobilt összehasonlitjuk a lovakkal!

A nagynéném velem akart jönni a kocsimban. Ez a kitünő asszony annyira elkényeztetett engem, hogy nem szeghettem kedvét, bár kitettem őt annak a veszedelemnek, hogy az otthonától távol megrekedünk.

Én tartottam a szabályozó kereket, mellettem ült Józsefem, a gépésszé lett inasom.

— Hova megyünk? kérdezé nagynéném.

— Első kimenőre valami jó utra, pl. Amboise felé, a Loire mentén.

— Kitünő eszme, nyugodott bele. És aztán, ha nincs kifogásod ellene, nekem egy látogatást kell tennem J . . . -nénál. Öt mérföld. Ez sok az én öreg pónimnak, de kevés a te gépednek. J . . . -nénének van egy fia, veled egykoru. Régóta megakarlak vele ismertetni . . .

— Helyes . . .

És elindultunk.

Minden jól ment egész R . . . -ig. Itt meg kellett állapodnunk. A motor csak időközönkint járt s zajos robbanásokat vitt végbe, melyeken a vidék bennszülöttei nagyon csodálkoztak. Kissé odább megrepedt az egyik légtömlő. A kijavitás három negyed óráig tartott. De azután semmi baj sem történt. Diadalmasan vonultunk be J . . . -ne parkjába. A kocsim füstölögve, pöfögve és berregve állt meg a tornác előtt, a kastély cselédeinek a szemeláttára, akik gyanus arccal nézték az uj idők e jelképét.

Az automobilban sokat foglalkoztam ma. Természetes. De ez anyagi elfoglaltság nem zárta el az utját minden más gondolatnak. Különösen élveztem e touraine-i nemesi udvarház kissé elpuhitó kellemeit, amely egy termékeny völgyben fekszik, kissé nyirkos éghajlat alatt. A légkör nyugodt és langyos. Téliben vagyunk. De a lombtalan fák és az elsárgult rozsitok nélkül azt hitte volna az ember, hogy egészen tavasz van.

A J . . . -kastély igen tágas. Négy nagy ablak világitja meg a szemont. De furcsa ellentétként ezek a nagy nyilások nem adnak semmi messze kilátást, semmi láthatárt. A kastély egészen közel van a Loire-hoz, de egy fákból alkotott függöny elválasztja tőle, s eltekintve egy kis kilátástól egy falura, melynek a tornya látható, a szem elé akadályt gördítnek alig kétszáz méternyire egy sürü szálas erdő fatörzsei. Egy kis gondolkodás megmagyarázta e furcsaságot. Az erdő a nyugoti szelek ellen védi a lakást, amelyek nagyon hevesek a völgyben, ahova az óceán dühöngései visszaverődnek. Feláldozták a kellemest a hasznosnak, a művészieszségre való törekvést a biztosságról és kényelemről való gondoskodásnak. Követendő példa.

A fogadtatás a legszivélyesebb volt. J . . . -né megölelte nagynénémet, mint régi barátnőjét, áldva az uj járóműveket, melyek nem ismernek távolságot s megengedik az érintkezéseket. Engem bemutatott leányainak és azonnal értesitette fiát érkezésemről. Maxime de J . . . velem majdnem egykoru, nagyon rokonszenves fiatal ember. De szőke haja nagyon dús és szemei nagyon világosak voltak egy férfi-archoz. Ezen a vidéken mindenen meglátszik a nemtörődömség s mintegy az erőknek időelőtti elkopása. A faj kimerült vére, melyet erős levegő nem ébreszt föl, az arcoknak az előkelő közönbösség kifejezését adja. Maxime de J . . . arisztokrata a szó teljes értemányében. Családja régi. Ősei közt több tábornok és ezredes van. Ő is katona, de ha meg kellene forgatni az előszobákban egy sisak és egy páncéling mellett függő kardot, nagyon csodálkoznám, ha vézna kezeivel véghez tudnák vinni ezt a munkát.

Nővérei közül az idősebbiket, mert a második fiatalabb, hogysem érdeklődést kelthetne, csak keveset és árnyékban láttam, de mégis eléggé, hogy szépségéről sejtelmem legyen. A társalgásban elejtett egy-egy szaváról, határozottabb mozdulatairól azt következtettem, hogy edzettebb fivérénél. De halavány arcszinével és kissé vékony termetével hasonlit hozzá. Nagynéném később elmondta, hogy huszonnyolc éves s azért nem ment férjhez, mert válogatós volt a kérők erkölcsi tulajdonságait illetőleg.

Ne tudtam ugyan, miért, de vonzódást éreztem iránta, bár engem majdnem gyermeknek kellett tartania. Szivesen belevegyültem volna a beszélgetésbe, melyet nagynénémmel folytatott, ha a nyugovó nap nem emlékeztetett volna prózaibb dolgokra, azaz a gépemre s arra, hogy nem lesz tanácsos éjjeli sétát tenni automobil-vezetői szerepem kezdetén.

Minden baleset nélkül érkeztünk haza este. Majdnem megfeledkeztem egy, különben je-

is Szücs Zoltán felfogását s a gyülés általános tetszése közben katholikus részről a határozott támogatást helyezte kilátásba.

A megyegyülés határozata közismert tény immár. Annyit azonban mondhatunk, hogy akikkel érintkezni módunkban állott, bizonyos megnyugvással fogadták a határozat hirét. Az ügyet valószinüleg megfelebbezik. A belügyminiszter véleményét és döntesét nem ismerjük. Hisszük, akarjuk hinni, hogy a miniszter mégis csak tekintetbe veszi azt a jelentős többséget, amely igy döntött s nem fogja sokak elkeseredését felszitani, s egy tekintélyes erkölcsi testület nevelő munkáját megneheziteni.

Ugy gondoljuk, Pápa várossal igazságtalanság nem történt. Nem egészen a képviselőtestület intenciói szerint vezetett, épitkezésből kifolyólag a város saját érdekében jogorvoslattal élhet.

A vármegye közönsége ugy mutatta, hogy a helyes - életelveket nagyra tartja s mintha a megértés szelei is lengedeznének. Szomorú köz- és társadalmi viszonyaink közepette ezt nem honorálni lehetetlenség.

HIVATALOS RESZ.

Igazgatói kinevezés. Bibornok püspök ur Oeminenciája *Végh Győző*, zirczi tanitót a zirczi elemi fiuiskolák igazgatójává kinevezte.

Pályázat. A *dégi* (Veszprémm.) róm. kath. iskolánál osztálytanitói állásra pályázat hirdettetik. Javadalma: Intkőzségtől 800 kor., a többi államsegély, kertilletmény 20 kor., 2 szobás lakás. Pályázati határidő *március 26.* A kérvények az iskolaszékhez cimezve küldendők. *Ballegh* András plebános.

Pályázat. *Bakonyszentkirályi* fiókegyház r. kath. kántortanitói állása lemondás következtében megüresedett. Javadalma: 3 kat. hold 819 □-öl szántóföld, 56 kor. munkaváltság, 30 mérő rozs, 112 kor. párpénz, 16 meter tüzifa beszállitva, 67 kor. alapokból, temetőszéna, 702 kor. államsegély, uj lakás mellékhelyiségekkel, kerttel. Mindennapi tanköteles 65. Kötelességek díjlevél szerint. Választás napján *márczius 26-án* délelőtt 9 órakor személyes megjelenés és próbaéneklés kivántatik. Utiköltség nem térittetik meg. Pályázati iratok *márczius 25-ig Csesznek* (Veszprémmegye) plébániára kérelnek. Megerősités után az állás azonnal elfoglalandó. Vasutállomás Veszprémvarsány.

A Népszövetség végrehajtó bizottságának értekezlete Veszprémben.

A Népszövetség veszprémmegyei szervezetének végrehajtó bizottsági tagjai folyó hó 10-én a Kath. Kör nagytermében értekezletet tartottak *Jankovich-Bésán* Endre megyei elnök, földbirtokos elnöklete alatt. A budapesti központot *Haller* István orsz. képviselő, népszövetségi főtitkár képviselte. Az értekezleten a végrehajtó bizottság tagjai ugy helyből, mint a vidékről szép számban jelentek meg.

Rédey Gyula dr. nagyprépost, a Népszövetség városi elnöke üdvözölte *Jankovich-Bésán* Endre elnököt, aki elnöki tisztében most először működik.

Jankovich elnök megköszönve a bizalmat, mely őt a vármegyei szervezetek élére állitotta, az értekezletet megnyitja.

Haller István az elnökség kivánságára ismerteti a Népszövetség *biztositási osztályának* célját és működését. Előadásának menete a következő:

A kath. Népszövetség, mint a szó teljes értelmében népjóléti intézmény vállalkozott arra, hogy a népet reáneveli annak megértésére, hogy a biztositás közgazdasági szükséglet; kitanitja a helyes reális biztositásra; megvédi a biztositó intézetek visszaélései ellen. E célból alakitotta kebelében a „Gazdasági iroda biztositó osztályát". Nem alakitott teljesen önálló biztositó intézetet. És pedig azért, mivel a Népszövetség anyagi ereje azt még nem engedi. De azért sem, mivel nálunk — nagyon tévesen — valamely üzleti vállalkozás sikertelenségét azonositják az elvvel, a katholikus akcióval. Ennek a téves felfogásból származó gondolkodásnak a kath. Népszövetség magát kiterni nem akarja, azért mondott le önálló biztositó intézetről.

Mit tett tehát? Összeköttetésbe lépett életképes, teljes garanciát nyujtó biztositó intézetekkel és a legtökéletesebb ellenőrzés mellett bonyolitja le a népszöv. tagok biztositási ügyleteit. Mivel a biztositási intézetek kartellban vannak egymással, a Népszövetség nem biztosithat kisebb biztositási dijat. Mnő előnyöket ad tehát? Kioktatja a biztositó felet, hogy sem becsértéken felül, sem alul ne biztositson. Különösen ez utóbbi nagyon gyakori hiba. Megvédi a kárbecslővel szemben, aki természetszerüleg a biztositó intézet érdekeit tartja szem előtt. Hogyan? A kárbecslést ellenőrzi minden községben a helyi igazgató és két népszöv. csoportvezető. Azonkivül gondoskodik a Népszövetség, hogy a kárt a biztositó intézet azonnal fizesse és ezen a téren régente fölmerült visszaéléseket megakadályozza.

Beválik-e ez az intézmény? Életrevalóságát, szükségességét mutatja az a tény, hogy ma a népszövetségi biztositó osztály tizenkilenc tisztviselővel dolgozik és az elmult évben évi forgalma három millióról tizenkét millióra emelkedett. Mivel a Népszövetség biztositó osztályának igy sikerült rövid idő alatt az országban óriási hálózatot teremteni, azért módjában van erkölcsi sulyánál fogva a biztositó intézetekre minden egyes káros eset alkalmával nyomást gyakorolni a gyors, sima és méltányos lebonyolitás érdekében.

Csete Antal dr. ügyvéd tapasztalja, hogy különösen az állatbiztositás terén sok visszaélés történik, kéri a központ képviselőjét, hogy a Népszövetség a biztositás ezen ágára is terjessze ki figyelmét és vegye oltalmába.

Haller István felvilágositó szavai és többek hozzászólása után *Lukcsics* Imre helyi igazgató kéri a végrehajtó bizottságot, hogy állapitsa meg a *Pápán* tartandó megyei értekezlet napját és programmját.

A végrehajtó bizottság a vármegyei értekezlet napjául május 3-át tüzi ki. A programm összeállitására, az értekezlet előkészitő munkálatainak végzésére *Kreutzer* Ferenc pápai helyi igazgatót kéri fel a Pápán lakó végrehajtó bizottsági tagokkal együtt.

Jankovich-Bésán Endre kijelenti, hogy örömmel akar *dolgozni* a Népszövetség ideális céljainak megvalósulásáért, az értekezletet bezárja. Az értekezlet nagyképzettségű, munkaववggyal, erős kath. érzéssel biró elnökének éltetésével ért véget.

Rédey Gyula dr. nagyprépost az értekezlet elnökét — s a bizottsági tagokat fényes ebéden látta vendégül.

*

Az élénk érdeklődés, mely az értekezlet iránt megnyilvánult és a pápaiak közismert agilitása a katholikus ügyek terén biztositék arra, hogy a május 3-án Pápán tartandó megyei értekezlet ugy nagy arányaival, mint a kor szükségleteit szem előtt tartó irányitó erejével a veszprémmegyei népszövetségi szervezetet izmositja, a katholikus Népszövetség célját pedig hatalmas lépéssel viszi a megvalósulás felé.

---

lenteketlen reszletről, amelyet feljegyzek, nehogy egyet is elhagyjak benyomásaimból. Simone, a kisebbik leány, aki tizenöt éves és tizenkettőnek látszik, pokoli jellemmel bir. Mikor nagynénem kérte, hogy zenéljen egy kicsit, hirtelen felelet nélkül s az ajtot becsapva távozott. Ugy látszik, hogy igy van minden nap.

19 . . febr. 15.

Ismét voltam J . . . -ben. Az évszak szeszélyéből most valóságos tél volt. Hó, fagyos szél, komor ég, mogorva idő. S mégis szivesem emlékezem e napomra. Maxime de J . . . -nek előnyere válik, ha az ember jobban megismeri. Értelmes, müvelt és szenvedélyes zenész. Wagnertől játszott nővérével, aki most nem vonakodott a zongorához ülni. Mind a kettőnek igazi tehetsége van. Élvezettel hallgattam *A valkür* tavaszi dalát, mig künt hóvihar tombolt. Csodálatos hatalma az emberi szellemnek, hogy, még az érzékek által is, egy eszményi világot tud magának teremteni és lelket elvonni a jelen óra megorva benyomásaitól!

Madeleine, az idősebbik J . . . kisasszony, a kandalló mellett ülve, himzésen dolgozott. Kedvem szerint megfigyelhettem. A szó teljes értelmében igazán tökeletes egyén. Kissé szomoru arcán, mintha már csalódások fordultak volna e fiatal leány életében, mélységes varázs honol. Őszinte és egyszerü tekintetében nem olvasható sem félelem, sem vakmerőség. Benne minden bájos és jóságos inkább, mint csábító. Nagyon biztos ösztönnel beszélt velem arról, ami engem érdekelhetett, a családomról, a tanulmányaimról, az autómról. Élénk érdeklődést tud mutatni még oly dolgok iránt is, melyek rá nézve idegenek s könnyen bele tudja magát képzelni mások helyzetébe. Vele beszélgetve, eszembe jut Terencius verse:

Ember vagyok s nincs távol tőlem semmi emberi.

De a régiek nem tisztelték a nőt s ezért hiányzik irodalmukból az az eszményi árnyalat, melyet a kereszténység adott a mienknek. Bámulok azon, hogy ez a leány huszonnyolc éves koráig nem találkozott valakivel, aki őt becsülni tudta és hozzá méltó lett volna. Ez nem válik az én korrtársam előnyére.

Idáig jutottam gondolataimban, mikor a zene elhallgatott. Vége volt *A valkür* első felvonásának, melyben a *kard* és a *tavasz* diadalénekké egyesülnek, melyből az élet erői és reményei szólnak. Az utolsó akkord elhangzása után, Simone de J . . . egy pillanatig hallgatott, felváltva majd nővérére, majd rám nézett, akik szemben ültünk egymással. Azután, mintha valami nem tetszett volna neki, szó nélkül távozott a szalonból s az nap többé nem mutatkozott. A *Poil de Carotte* szerzőjére nézve ez bizonyára érdekes tanulmánytárgy lett volna. De én semmit sem értek az e fajta pszihologiához. Talán még nagyon fiatal vagyok ehhez.

19 . . márc. 28.

Két felfedezést tettem, mely engem lesujt. Az első és a kisebbik az, hogy automobilom felmondta a szolgálatot s két hét előtt nem állitható helyre, mert várni kell az uj részekre.

Semmi sem lett volna, ha ez a jelentéktelen esemény nem állit engem oly dolog elé, melyet magamnak sem vallottam be. Automobil nélkül nem mehetek egy könnyen J . . . -be, s ez az, ami engem kétségbe ejt. Mozdulatlan motorom előtt éreztem csak, hogy ezek a látogatások mennyire szükségesek boldogságomhoz. Mintha fagyos hideg hatolt volna a szivemhez, mintha mérhetetlen üresség vett volna körül. Megértettem, hogy szeretem Madeleine de J . . . -t.

E megállapitással szemben nem volt erőm. Hogyan vehet lakást valamely érzelem egy lélekben anélkül, hogy ez a lélek ezt észrevenné addig, mig egy szép napon valami véletlen esemény felfedezi előtte ezt a foglalást? Azt mondják, hogy a gondolatokhoz szavak kellenek, s hogy a kifejezetlen eszme nem létezik az embernél. Pedig két hónapja, hogy először láttam Madeleine-t, két hónapja, hogy képe hatalmába keritett, s csak ma jöttem tisztába iránta táplált érzelmeim igazi természetével.

Szeretném magamat elmélkedésre szoritani, szeretnék zavart eszemnek és felforgatott szivemnek parancsolni. Lehetetlen. Még csak arra sincs elég hidegvérem, hogy elképzeljem, mi lesz a következménye mindennek. Egyetlen egy gondolat lakozik bennem: szeretem Madeleine-t és egy egészen közönséges nehézség miatt nem láthatom. Kizárólag erről a szenvedésről van tudomásom.

A néném betegesnek találta arcom szinét. Fejfájás ürügye alatt szobámba vonultam, hogy elrejtsem zavart lelkiállapotomat. Befejezem e sorokat és lefekszem, bár bizonyos vagyok benne, hogy nem alszom.

19 . . april. 1.

Csak nem tudtam összeszedni magamat. Három nap óta álomban, azaz inkább aggasztó lidércnyomás alatt éltem. Fölébredek, de a valóság folytatja az álmot. S a szenvedés még nem minden. Meg kell vizsgálni, hogy mi a teendő az én helyzetemben.

Madeleine huszonnyolc éves, én huszonhárom. Már ez elégséges lehetne arra, hogy egyesülésünknek minden eszméjét megsemmisitse. De akármit csinálok, mindenben egy okkal többet találok arra, hogy még jobban szeressem. Eszembe jut Pierre V . . . , régi iskolatársam, aki családja ellenére egy nálánál sokkal idősebb nőt vett el feleségül. Mikor tudtomra adta házasságát, megpirongattam őt. Ma értem. Világosan látom, hogy bizonyos lelkekre nézve az asszony igazi varázsa nem annyira a jövővel nem törődő fiatalságban rejlik, mint inkább oly szivnek kissé komoly gyengédségében, amely szív már beleütközött az élet komolyságaiba. Minden okoskodásnak, amit e ténynyel szembeállitok, az a hibája, hogy nincs alapja.

Megyegyülés.

Látogatott tavaszi megyegyülésnek voltunk tanui a mult hétfőn. A pápai irgalmas nővérek néhány nappal a gyülés előtt kérő levelet küldtek minden megyebizottsági tagnak, melyben támogatást kértek a nyilvános háznak a város által tervezett helyről máshova helyezése iránt. Ugy látszik ez is sokat vonzott, különösen a pápaiakat. Egyébként több fontos ügy is szerepelt a tárgysorozaton. Tudósításunk a következőkben számol be a gyülés lefolyásáról.

Az első érdemlegesebb vita a vármegyei pótadó 2%-al történendő megemelésénél keletkezett. Végre is névszerinti szavazással a nagy többség mellette foglalt állást. A kormánynak bizalmat nyilvánító javaslatnál már élénkebb eszmecsere indult meg, melyben a többek közt részt vett Mohácsy Lajos, Szász Károly, Antal Géza, Kenessey Ferenc. Az eredmény az, hogy a vármegye közönsége *egy* szótöbbséggel bizalmat szavaz a kormánynak. Itt nem fojthatjuk el, hogy meglepődésünknek kifejezést ne adjunk, mikor egyes budapesti lapok ugy referálták az ügyet, mintha nagy szótöbbséggel dőlt volna el a bizalmi nyilatkozat. Ez az igazság s annak hirdetése?

A napirend hátralevő részét a pápai ügy töltötte ki. A szélesmederben megindult vitát Szücs Zoltán enyingi ref. lelkész vezette be. Aggodalmai vannak a választmány javaslata ellen a jó rend, izlés és szülők érdekében. Kárhoztatja a város képviselőtestületének eljárását és javaslatba hozza a városi határozat megsemmisitését.

Kriszt pápai plébános erkölcsi, város fejlődési, szépészeti és forgalmi szempontból hoz fel érveket Szücs álláspontja mellett. A várost anyagi kár szerinte nem éri, mert a telektulajdonosok közül többen hajlandók birtokaikat visszavenni, másrészről a város maga is jól tudja értékesiteni a telkeket.

Dr. Domonkos orvos hoz fel aztán indokolt érveket. Szerinte a képviselőtestület az Irhásközre engedte az épületek emelését és nem a Korona-utcára is. De facto pedig ide is épitettek. Tehát a városi határozat nem respektáltatott a maga egészében. Ajánlja Szücs inditványát.

Dr. Rainprecht Antal ugy látja, hogy a közgyülés részletes vitába nem mehet bele. Őt a kérdés erkölcsi szempontból érdekli s elégséges okot lát a határozat megsemmisitésére, ha az ama nemes nevelő rend intencióit sérti.

Dr. Kende ügyvéd azt vitatja, hogy a megyegyülésnek nem áll jogában a határozat megsemmisitése. A közigazgatási bizottságnak volna a feladata. A vármegye alispánja ellenkező nézeten van. Hoffer ügyvéd, Pápa város polgármestere, Győry Gy. kollégiumi tanár szólaltak még a javaslat mellett. Ugy gondoljuk, hogy egy nevelőnek mégis csak lelkiismeretébe szabad olyan hangon beszélni az erkölcsről, mint ahogy Győrytől hallottuk.

Rédey Gyula nagyprépost az utolsó szónok. Elismerését fejezi ki Szücs Zoltánnak s biztositja őt a megértésről és támogatásról. Ajánlja Szücs javaslatát, vagy ha az nem fogadtatnék el, ugy dr. Kendeét.

Elnöklő főispán a kérdést feltevén az állandó választmány határozata ellen szavaztak 95-en, mellette 23-an, igy a megyegyülés 72 szótöbbséggel megsemmisitette a pápai határozatot.

A tegnapi gyülés csekély érdeklődés mellett folyt minden nagyobb emoció nélkül. A városi kórház ügyében volt egy felszólalásról, melyről lapunk más helyen emlékezünk meg.

A piacrendezés ügyében a Gazdasági Bank felebbezésének helyet adtak azzal a feltétellel, hogy csak a banképület előtti terület rendezésére nézve utasitják a város a helyszini tárgyalás megejtésére. A piacrendezés többi részét helybenhagyták s foganatositani fogják.

A csatornázás ügye. Egy régebbi közgyülési határozat a Cserhát részleges csatornázását hagyta jóvá. Ugy halljuk, hogy a cserhati érdekeltség ezt a határozatot végrehajtatni óhajtja. Érdeklődtünk a dolog felől s illetékes helyen azt az értesülést nyertük, hogy a csatornázás alvóügyének feléleszítése képviselőtestület intézkedésétől függ. Az nem volna helyes, ha csak egy városrész élvezné a közegészségügynek s belső berendezkedési kényelemnek ezt a szükséges feltételét. Ha a közgyülés a Cserhátra vonatkozó határozatot végre akarja hajtatni, akkor ugyanabban az időben a többi városrész forgalmas utcáját is csatornázni kell. Az ily főcsatornába azután a mellékutcák érdekeltsége is csatlakozhat közös összeállással. A főbb utcák csatornázását ugy terveznék, hogy a főcsőből minden házhoz egyuttal megcsinálnák a csatlakozást a házfejéjáig s ha az illető tulajdonosnak nem volna módjában a belső berendezkedés is, a szennyvíz kiöntésére a házhelyen belül egy aknát készitene a város. S ha majd a tulajdonosra a teljes csatlakozást akarja keresztülvinni, a főcsőhöz már készen áll az utcai összeköttetés. Ily helyen tehát már az utcára vizet önteni tilos lesz. A közgyülésnek tehát az lenne az első feladata, hogy a csatornázás keresztülvitelét, legalább a jelzett módon, szőnyegre hozassa s az illetékes szakbizottságok utján részletes költségvetést állittasson össze. Ha azután az egyes tulajdonosok megismerik, hogy *csatornázási illeték* cimén mennyi teher háramlik reájuk, egyuttal mérlegelni tudják azt is, hogy a csatornázás előnye kellő ellenérték-e a teherrel szemben. A költséget illetőleg figyelembe kell venni, hogy nemcsak a hálózat alapköltségéről, hanem a szennyviztisztitás miatt évi üzemköltségről is gondoskodni kell. A szennyvizet ugyanis a Séébe tisztitatlanul bevezetni nem szabad. Nagyon kivánatos volna, ha a város vezetőségének ez a terve megvalósulhatna, hisz a forgalmasabb utcák kellő rendezéséről, járdák készitéséről is illusztrius addig beszélni, mert későbbi csatornázás esetén az uttest és járda — ami sok költségbe került. — összerongálódnék. Az ilyen terv bizonyára nem állitana szemközt pártokat.

A veszprémi pótadókedvezmény.

Szép gondolat a város szépitése. Akit gyönyörködtet a szépnek széles, nagy utcákban, lombos, virágos közterekben, szemet gyönyörködtető kedves családi házakban, impozáns bérpalotákban s középületekben kifejeződő harmóniája, az nemcsak a készet várja, hanem a szépités létrehozásában is kedvvel munkálkodik. Nincs is fejlett érzékű ember, aki az ilyféle törekvést célja miatt gáncsolná. Legfeljebb azt veszi latba, vajjon a város erejére támaszkodó rendezés, szépités nem von-e el anyagi erőt gazdasági s kulturális nézőpontról tekintve hasznosabb s szükségesebb, közérdekübb alkotásoktól. Ez a mérlegelés azonban nem a szépités gáncsa, hanem szelid megfékezője igen sokszor a szertelen nekiragaszkodásnak s mutatója az okos, hasznos, vagyis nemcsak vetőmagot emésztő, hanem termést is igérő haladásnak.

Veszprém város is sokban szépült rövid idő alatt. A képviselőtestület nem sajnálta a kitelhető áldozatot, bár egyik-másik alkotása helyett a ráforditott anyagi áldozatot szükségesebb s a közérdeket jobban kielégitő dolgok igényelték volna.

A város ehhez a fejlesztési és szabályozási tervhez iparkodott megnyerni a magánosokat, a birtokos tulajdonosokat is, hogy házaikat csinositsák, ujraépitsék, vagy uj területen uj házat emeljenek.

S amikor a város ezt a segitő munkát egyik kezével hivogatva a maga városszépitő nagy tervébe belekapcsolta, ugyanakkor másik kezével bizonyos ellenszolgáltatást igért. Megalkotta ugyanis a képviselőtestület *a községi pótadókedvezményről* szóló szabályrendeletet s ebben tizenöt évi pótadókedvezményt ajánl fel mindazoknak a tulajdonosoknak, akik 1912. évi junius hó 10-től kezdődő öt év alatt *már meglevő utcában,* régi ház helyén, az alapfalak lebontásával *uj házat,* avagy a meglevő földszintre *emeletet* épittetnek. Ily ház után a tulajdonos tizenöt évig a régi házadó alapján fizeti a községi pótadót. Ha pedig az uj ház *meglevő utcában üres telekre,* a kijelölt szabályozási vonal betartásával épül, a tulajdonos *öt évi* pótadómentességet élvez.

A város ezzel a szabályrendelettel bizonyára jót akart. Azt akarta, hogy a *belső* utcák apró, régi házai modern, mutatós épületekké ifjodjanak s a városrendezéssel megnyitott uj utcák beépüljenek. Mérlegelve helyeseljük is ezeket a szempontokat, de ugyanakkor azt sem hallgathatjuk el, hogy a pótadókedvezmény szabályrendelete ellen a *méltányosság* s az *egyenlő elbánás* elve erős kifogásokat támaszt.

Hogy miért csak most, majdnem két esztendő elteltével ötlenek eme hiányosságok szemünkbe, annak az az oka, hogy éppen mostanában kirívó ellentétek irányitják e szabályrendelet felé a közfigyelmet. Adorján Mór nemrégiben tervet adott be a városhoz, hogy a Sógor-telep mögött levő területen uj utcák nyitásával lakóházakat épittet. Az épitő-bizottság csak ugy javasolja az engedély kiadását, ha az illető az epitendő házak után *pótadókedvezményben nem részesül.* Mert a házak magánterületen épülnek s mert a *városon kivül* lesznek. Valamivel előbb Pirity Ferenc és Péterfy Lajos vasutasok is pótadókedvezményt kértek családi házukra, melyet a Palotai-ut menten levő Bognár-telepen épitettek. A Veszprémi Takarékitt a Palotai-utra utcát nyitott, hogy a birtokába jutott telkeket igy könnyebben értékesithesse s erre az uj utcára épültek házak. Ez az utcanyitás későbbi fejlődésnek is eleget kivánt tenni, amikor majd a telek mögötti sik szántó is parcellázás alá kerül. Az épitő-bizottság a kérelmeket nem javasolta, mert *belterületen s városon kivül* épitkeztek. A közelmultban a Sógor-telep sarkán, a kocsiut menten is ház épült. Tulajdonosa épen olyan magánterületből vásárolta, aminő az Adorján Móré. Ez a terület is kivül esik a városon, éppen ugy, mint az előbbiek s erre a házra az épitő bizottság véleményezte a pótadókedvezményt. Több ház épült a mennelyen kivül, a Farkas-féle telepen. Ezek egyike a szabályrendelet ideje alatt épült, a temető mellé. Tehát sem *meglevő* utcában, sem városon *belül.* Jóval küljebb és félrebb, mint a palotai-uti házak. S az épitő-bizottság erre a házra is véleményezte a pótadókedvezmény megadását, mert szerintük a „kedvezmény feltételei betartattak". Holott a szabályrendelet 2. §-ának egy árva betűjét se tartották be.

Az olvasó ezek után azt gondolhatja, hogy mi ettől a két háztulajdonostól irigyeljük a kedvezményt. Dehogy is irigyeljük! Hiszen megérdemelték, mert hozzájárultak a város fejlesztéséhez és szépitéséhez. Az ő esetükre csak szükségünk van, hogy kimutassuk, hogy ez a kérdéses szabályrendelet, illetve az általa nyujtott támogatás nem szegődött sem az *általános városfejlesztés,* sem az *osztóigazság,* sem a manapság kötelező *szociális gondolat* szolgálatába.

Legelőször is kevés az öt éves határidő. Lehet-e vajjon egy város fejlődését, a régi házak átépitését éppen ehhez az 1912—1917-es ciklushoz kötni? Mely körülmények kivánták, hogy *csak ez az öt év* legyen a *kedvezményes* reformkorszak? Az az egy-két hatalmas, drága lakásu bérház, amelyek már vigan élvezik a pótadókedvezményt... nem tetőzhetik be Veszprém város általános fejlődését... A város szépitése, előrehaladása az öt esztendő elteltével is elsőrendű közérdek marad. Ha pedig ezt a fejlődést egyes jobb, vagy kevésbbé jómódu polgárok előmozditják, éppen ugy megérdemlik a pótadókedvezményt, mint azok, akik a szűk öt esztendőn belül épitkeztek...

Gúzsba köti az általános fejlődés elvét a szabályrendeletnek az a rendelkezése is, hogy a

---

De én alig hogy huszonhárom éves vagyok. Mint Hamlet mondja: „Ne, idd ki ezt is." Madeleine nem szeret és nem szerethet engem. Még csak nem is sejti iránta táplált érzelmeimet. Gyermeknek tart engem, sőt diáknak, mert még vizsgálatokat kell tennem. Ez a gondolat talán a legkinosabb. A szerelem bizonyos kevélységet ébreszt bennem, amely miatt pirulok, de amely kegyetlen szenvedést okoz nekem. Ha arra gondolok, hogy talán férjhez fog menni, hogy erről tudomásom lesz és semmit sem szólhatok, nehogy őrültnek tartsanak. Igazán furcsa azt állitani, hogy az ifjuság a legszebb időszaka az életnek. Akik ezt az ostoba közmondást gyártották, sohasem szerettek, vagyis jobban mondva: sohasem szenvedtek a szerelem által. Nem tudták, mily viharok dulhatnak egy fiatal ember szivében. E pillanatban mindenemet odaadnám azért, ha tiz évvel előbb születtem volna. De, fájdalom, csak Musset-vel ismételhetem:

Nagyon vén e világ s nagyon későn születtünk.

Mégis, ha akarnám. Ha megragadnám az első alkalmat, mely jelentkezik, hogy Madeleinenel beszéljek? Sohasem lesz bátorságom. Irjak neki, de mit? A szerelem örökös dalának az én ajkamon sohasem lesz semmi jelentősége előtte. Nem vagyok férfi az ő szemében, hanem *kis öcscsének* pajtása. Csak az lenne a vége, hogy örökre elűzetném magamat köréből. Vagy, ami még roszszabb lenne, szenvedélyem megvallását következmény nélküli elhamarkodásnak tekintené és nem felelne.

Ez kegyetlen. Vannak pillanatok, mikor azt hiszem, hogy elvesztettem a fejemet, s a legőrültebb gondolatok kavarognak agyamban. Istenem! adj világosságot és erőt, ragadj ki a sötétségből, melyben küzködöm.

(Folyt. köv.) Franciából forditotta: Dr. Rada István.

kedvezményt *meglévő* utcákban történt épitkezésekhez köti. Eddig *nyolc* pótadó-kedvezményes házunk van — pedig több uj ház is épült 1912. év juniusa óta — s mint láttuk, már ezeknél se tartották meg a *meglévő* utcához szoritkozó alapelvet. De nem is lehet, nem is szabad megtartani. A városok nemcsak belülről szépülnek, hanem kifele is terjednek, fejlődnek. Ezt a területbeli fejlődést, ha egyébként a városi hatóság jóváhagyásával, szabályozási terv szerint történik, megakadályozni nem szabad. A nagy városok nemcsak ugy nőttek meg, hogy régi utcáin épültek uj házak, hanem külső terjeszkedéssel is. Ha pedig ez a terjeszkedés s a vele kapcsolatos épitkezés a város fejlődését s szépitését mozditja elő, az épitő tulajdonosok éppen ugy raszolgálnak a pótadókedvezményre, akárcsak a belső utcák uj házainak tulajdonosai.

Igy bővült, fejlődött, szépült Veszprém város a jeruzsálemhegyi *Uj-teleppel* s az ehhez csatlakozó uj utcákkal, a *Palotai-ut* mentén emelt szép házakkal, a *Sógor-teleppel*, a Temetőhegy két oldalán is letesitett uj házsorokkal s a *meihelyi* utcasorral. S mert ezek a házak külső részeken, nem *meglévő* utcákban épültek, talán nem szépitik a várost s nem szolgálják annak fejlődését? Ha *Adorján* Mór kiépiti tervezett utcasorait s ha majdan a tüzérkaszarnya környéke uj házsorokkal kiépül, ki merné tagadni, hogy ezek az épitkezések nem képeznek közszükségletet s hogy nem állnak a városfejlesztés szép elvének szolgálatában?...

Aki ezekre a kérdésekre őszinte feleletet óhajt adni, annak azt a meggyőződést kell nyilvánitania, hogy a városfejlesztés általános érdeke nem enged különbséget tenni *belső* és *külső* fejlesztés, és szépités között. Ha támogatást érdemel az egyik, azt a másiktól sem lehet megtagadni. Vagyis: a *pótadókedvezménynek* nem szabad *megszoritottnak* maradnia. *Általánossá* kell tenni a kedvezményt legalább az *üres telkeken* épülő házakra nézve, akár *meglévő* utcában, akár *külső* részen legyenek azok a telkek. Ám maradjon meg a tizenöt éves kedvezmény a régi házak helyére, vagy régi házakra történt uj épitésnél, viszont az öt éves kedvezményt ki kell terjeszteni minden uj házra, mely bemutatott s jóváhagyott terv alapján, a hatóság által továbbfejlesztésre megengedett területen épül. Nem mellényos, hogy a város éppen a külső, de a várossal összefüggő területeken épitő tulajdonosokkal, legtöbbször hivatalnokokkal, vasutasokkal, iparosokkal, szóval a nem nagy tőkejű polgárokkal szemben fukarkodik. Szociális s erkölcsi érdekek fűződnek ahhoz a törekvéshez, mely magántakarékosság révén bárkit is családi ház épitésére buzdit. S ha ebben a törekvésben mindenki megtalálja a város támogatását, megszünik az az elkeseritő látvány, hogy belső utcák nagy bérházai pótadómentesek, a kisemberek pedig — a nem *meglévő utca* czimén — azonnal pótadóterhet viselnek. Mert ez az eljárás csakugyan bántó s a polgárok összhangzatos békéje szempontjából nem helyeselhető.

A közelmultban láttuk, hogy a pótadókedvezmény szabályrendeletének §-ai felett egyes városi bizottságok *magyarázó* vitát folytattak, vagyis hogy a szabályrendelet a gyakorlati élet többféle esetére nem tartalmaz világos rendelkezést. Ebből az okból is tehát, főképen pedig azért, hogy kedvezményének hatálya az egész város, sőt az ujonnan alakulandó városrészek területére is kiterjesztessék, — kivánatos a nevezett szabály*rendeletnek megfelelő módositása*. A város egyetemes fejlődése, az osztógazdaság s szociális érdekek teszik ezt kivánatossá. (—)

A városi kórházról. A városi kórház gyógyszerbeszerzési ügye felebbezés folytán a vármegyére került. A törvényhatósági bizottság kedden tárgyalta. *Óvári* Ferenc dr. képviselő felszólalása ellenére a többség ugy határozott, hogy a város határozata az egészségügyi törvény értelmében megsemmisitendő, mert a poralaku gyógyszerek adagolva szerzendők be. Az adagolást azonban csak szakképzett egyének végezhetik. Utána jártunk a dolognak s a következő információt kaptuk: A kórházi főorvos az erősebb hatásu (heroikus) orvosságokat, továbbá a folyadék alakjában használtakat a helybeli gyógyszertárakban szerezteti be. A leggyakrabban használatos egyéb poralaku orvosságokat igaz, hogy nagy mennyiségben hozatja, azonban a törvény előirásának betartásával. A szállitó cég ugyanis komprimált tablettákban küldi a rendelest, tehát az adagolást nem a kórházban végzik. Egyébként a kórházakban általános az emlitett gyakorlat. A törvényhatóság határozatát tudtunkkal megfelebbezik.

Keresztény szociálisták alakuló gyülése Kaposvárott.

Mint lapunk legutóbbi számában jelentettük, Kaposvárott március 1-én öntudatos munkások kibontották a keresztény szocializmus zászlaját. Leng immár a zászló, büszkén, diadalmasan. 153 munkás esküdött neki hűséget.

Vasárnap, e hó 8-án hatalmas népgyülés keretében történt meg a végleges megalakulás. A Katholikus Kör igen nagy udvarát teljesen megtöltötte az érdeklődők nagy tömege. Lehettek 1200-an. Felvonultak a szociáldemokraták is, vagy 40—50 ember.

A rendőrség a szükséges előkészületeket megtette, mivel a szociáldemokraták verekedésre és rendzavarásra készültek. A budapesti központot *Székely* János titkár képviselte. Eljött a pécsi testvéregyesület párttitkára, *Szabó* József is.

A szociáldemokratáknak is ugyan ebben az időben (d. u. 4 óra) lett volna gyülésük, de már 2 órakor megtartották, hogy eljöhessenek mihozzánk zavarogni. Ott voltak a vezérek is.

A népgyülés lefolyása.

Serák József káplán, a népgyülés előkészitője és az összehivók egyike a népgyülés elnökének dr. *Zimmert* József prépost-plebánost, jegyzőjének pedig dr. *Bodrogi* János ügyvedet ajánlotta. A népgyülés ezen előterjesztést örömmel és éljenzéssel vette tudomásul.

A demokraták trükkre készültek. A gyülés elnökét saját embereik közül akarták megválasztani, de felsüllek, mert *Szabó* Károly demokrata vezér, mikor a szónoki emelvényre ugrott — mint be nem jelentett szónok, — a rendőrség oltalma mellett a népgyülés szinhelyéről eltávolitatott.

A szociáldemokrata töredékhad zajongott, fütyölt, s a Marszeillézt énekelte. Dr. Zimmert József prépost-plebános, a gyülés elnöke megnyitotta a gyülést, üdvözölte a megjelenteket s felkérte Székely János budapesti központi titkárt beszédjének megtartására.

A szociáldemokratáknak fájt a sok igazság, amit a szónok rájuk olvasott, állandóan zavarogtak. A rendetlenkedőket a rendőrség eltávolitotta. A vert had az utcán táborozott, haragjában a kerítést döngette.

A szónok a hallgatóság állandó tetszésnyilvanitása mellett fejtegette a keresztény szociális alapon való szervezkedés célját és szükségességét. Rámutatott a demokrata vezérek önkényeskedésére. Hiteles adatok nyomán — melyet a szociáldemokrata pártvezetőség adott ki — bebizonyitotta, hogy a gazdálkodás ott nem a legjobb, mert többet költ a vezetőség önmagára, mint a kizsarolt nép nyomorának enyhitésére, stb...

Szabó József, pécsi ker. szociálista párttitkár a szakszervezetekről, azoknak céljáról és fontosságáról beszélt nagy hatással.

Serák József káplán határozati javaslatot terjesztett elő, melynek alapján kimondották a kaposvári keresztény szociális munkásegyesület, s ennek kebelében a ker. szoc. épitőmunkások kaposvári szakszervezetének a megalapitását.

A gyülést dr. Zimmert József prépost-plebános, a népgyülés elnöke zárta be, kitartásra buzditva a keresztény szociális alapon szervezkedő munkásságot.

A gyülés bezárása után megkezdődött a beiratkozás. Rögtön 153 munkás iratkozott be a ker. szociális munkásegyesületbe, köztük 80 épitőmunkás. — Érdekes megemliteni, hogy ezelőtt 4 évvel a kaposvári szociáldemokrata egyesületnek 816 tagja volt, két év alatt leapadt 409-re, ma pedig 191 tagot számlál. Ezeket is csak az érdek köti a párthoz, mert már több mint 10 éve fizetik a pártadót s remélik, hogy visszakapják.

Külön elismerés illeti a kaposvári rendőrkapitányt, *Rigó* Józsefet erélyes magatartásáért. Hivatása magaslatán állott, mert nem engedte, hogy valaki a gyülést zavarja, hanem rögtön eltávolittatta.

A kaposvári lapok? Elég ezekről csak annyit, hogy mindkettő nem keresztény irányu. Hogy bennünket nem dicsernek, az természetes. Most mindig azt jajgatják, hogy veszélyben a felekezeti béke. De akkor, amikor a szociáldemokraták gyüléseiken állandóan a város 19 ezer katholikus lakosságának vallását, legszentebb meggyőződését bántották, a kath. papokat utcán inzultálták, akkor nem jutott eszükbe feljajdulni.

Soha nem éreztük akkora hiányát Kaposvárott egy katholikus lapnak, mint most. Támadnak, piszkolnak bennünket, ker. szociálistákat, s nincs lapunk, hol visszaverjük a támadásokat.

A főgimnáziumi ifjuság hangversenye.

Összeállitásában változatos, tartalmában nivós, közlésében élvezetes volt. Intelligens, számra is jelentékeny közönség gyönyörködött benne. Sokan jöttek a vidéki szülők közül is, részint, hogy szereplő tanuló-fiaikban gyönyörködjenek, részint, hogy ezzel is tiszteletet mutassanak a kitünő tanintézet iránt, melyre legdrágákb kincsüknek értékesitését bizták. Hiányozván a tánc, az ifjusági estélyek megszokott, bájos leányközönségéből csak azok kisérték el szülőiket, akik a diákoknak nemcsak táncában, hanem művészeti dolgaiban is tudnak gyönyörködni. De volt is miben!

A *„Fekete-erdei Malom“* ritmikus, dallamos zenei hangokat hallatott. Ifjusági zenekartól, a veszprémiektől se hallottunk mostanában ilyen összevágóan s lendületesen folyó játékot. Szép énekszámokat szabatos előadásban énekelt az ifjusági énekkar is. Gounod *Esti imájába* a kellő szinezés éppen ugy beleolvasztotta az imádság fohászos áhitatát, mint Verdi *Kórusába* a gyermekkar bájosan ható introitusa után a férfikar riadós, gyors ütemeivel az induló megkapó, szilaj hevét. Szépen énekelte a kar a „Talpra magyart“ is, melynek tüzes szövege most uj dallamnak igen hangulatos melodiájával gyujtott. Szerzője *Sümegi* Gyula énektanár, akit a közönség szép énekszámaiért is s mint dalszerzőt is melegen ünnepelt. *Suszter* Andor kitünően szavalta Kernstock melodrámájának gyönyörü szövegét: *Petőfi szobra előtt.* (Szepessy László költeménye.) *Pintér* Lajos s *Kukorelly* Pál kétszeri zongorakisérete hatásosan illeszkedett bele a megfelelő szerepkörbe.

Az estélyt azonban igazán művészi magaslatra a zenei szereplők emelték. S annál őszintebb örömmel irjuk ezt, mert a *mieinkben* gyönyörködhettünk s a *mieinket* magasztalhatjuk. Gyakran és szivesen hallgatnók őket s éppen nem kivánnánk vultozatosságul *behozatalt*. S ha még hozzájuk számitjuk többi kitünő zongora- s hegedűművészünket, hivalkodás nélkül vallhatjuk, hogy nagyobb számarányu város sem igen mul felül bennünket.

Dr. *Jánosi* József, *Ritter* Lőrinc s dr. *Szabó* Sándor voltak a művészi előadások szereplői. Jánosi József s Ritter Lőrinc együttes zongorajátékkal, Szabó Sándor pedig két remek hegedüszámmal ragadtatták el a közönséget. Ritter L. hivatásos zenész a legjavából. A másik két szereplőt pedig a muzsikális hajlam s zenekedvelés nemcsak a bravuros tekninában, hanem a zenei szépségek megértésében s megéreztetésében is eljuttatta már a művészi kvalitásu előadók közé.

Mindhárman maguknak is, a hallgatóknak is játszanak. Maguk is gyönyörködnek s ezt a nemes, tiszta lelki érzést átültetik a hallgatóikba is. Egyéniségük beleolvad a darabba, a szerző gondolatvilágába s füleinkbe varázsolják mindazt a szépséget, amelyet a zenedarab szerzője alkotó lelke előtt vibráló látomásokból zeneképeire varázsolt. Dr. *Szabó* Sándor bájos közvetlenséggel, finom egyszerüséggel s ráadásul játszott magyar dalaira, előadására ráillenek egyik neves zenei kritikusnak Fráter Lóránd legutóbbi dalestélyére irt szavai: „Varázsszóra egyszerre csak kivirit a mi magyar földünk mezei virága, végig árad poézisünk friss, üde illata... s föléje borul a mi dalos lelkünk mosolygó verőfénye, vagy siró, felleges bánata.“

Ha majd minden zenei előadó igy tudja szivhez szólaltatni a magyar dalt, akkor „a magyar muzsika csakhamar vágtatni kezd, áttöri a sort s akkor, azt hiszem, a jövő, a siker, az elsőség övé lesz“. — A hangversenyt *A fogadás* czimü egyfelvonásos vigjáték élvezetes előadása zárta be. —*a.*

A mi sajtóporünk. A mult év junius havában az iskolai évzáró vizsgálatok befejezése alkalmával, ifj. *Jüttner* Kálmán, lapunk akkori segédszerkesztője a közjó érdekében a „Veszprémi Hirlap“-ban szóvá tette diák nyelven a „kék glütyü“-höz czimzett vendéglőt, ahol a diákok közül néhányan megfordultak. A vendéglős a cikkben sértést látott s a veszprémi törvényszéken sajtópert jelentett be.

A törvényszék a cikk irója a bizonyitékok alapján felmentette. A vendéglős nem nyugodott meg az itéletben, hanem felebbezett. A győri sajtóbiróság hétfőn tartott tárgyalásán a törvényszék itéletét helybenhagyta s a főmagánvádlót az ügyvédi költségek és vádlott napidijának megtérítésére kötelezte.

HIREK.

A Szent Vincze-egyletről.

Bibornok püspök urunk Őeminenciája kegyes volt sz. Vincze-egyleti működésünk ügyében igen örvendetes értesitést küldeni. És mivel ezek a szép és lélekemelő főpásztori szavak nemcsak a működő és fáradozó tagokat illetik, hanem a támogató és áldozatkész, segitő és adakozó lelkeket is, de különben Őeminenciája határozott akarata is, hogy a sz. Vincze-egylet összes szereplői értesüljenek kegyes leiratáról, a szép okmányt a következőkben közöljük.

„M. hó 17-én 38. sz. a. kelt nagybecsü jelentéséből örömmel tapasztalván, mily buzgó s áldásosan működik a veszprémi sz. Vincze-egylet, kedves kötelességemnek tártom ezért Nagyságodnak és az Egylet tagjainak őszinte köszönetet mondani, amiről az Egylet nagyérdemü tagjait és első sorban azon mélyen tisztelt káptalani tagokat, de az egész Testületet is értesiteni méltóztassék, kik az Egyletet a közelmult esztendőben is oly hathatósan támogatták.

Isten áldását a jövőre is kérve s remélve, kiváló nagyrabecsüléssel maradok jóakarója *Károly, bibornok püspök.*"

*

Egy kis megjegyzést füzünk a szép főpásztori szavakhoz. Őeminenciája (mult évi kimutatásunk szerint) 6800 koronával járult szegényeink felsegélyezéséhez. 1909—1912-ig 25.200 koronával. Összesén tehát 32.000 koronával. Ez a nagy összeg képezi összes őtévi bevételünknek háromötöd részét. Valamennyi többi jótevő adománya nem volt képes kétötödnél felebb emelkedni. Őeminenciája tehát vezet itt is, mert a nagy és örvendetes eredmény oroszlánrésze kegyes Főpásztorunkat illeti. A legjobb példát Őeminenciája adja, amiért szivből hálás köszönetet mondunk neki. És ujra mondjuk, a jó Isten áldja meg érte.

Ádám Iván.

— **Köszönet.** A nagyságos Székeskáptalan a tagyoni iskolaépités költségeihez 200 korona ajándékkal hozzájárult, amiért a tagyoni róm. kath. iskolaszék hálás köszönetet mond.

— **A Kath. Kör** bőjti estélyét március 21-én tartja. A programmon egy kedves szindarab is szerepel. Az egész estének változatos, vidámitó tárgysorozata lesz.

— **Felolvasás.** Március 15-én, vasárnap d. u. 4 órakor a főgimnázium disztermében *Sütöry* István kegyesrendi tanár felolvasást tart *„A római irodalom jellemzése"* czimen.

— **A veszprémi tüzérkaszárnya.** A tüzérkaszárnya ügye jelentős lépéssel jutott előbbre. A honvédelmi miniszter elfogadta a vegyes bizottság jegyzőkönyvébe foglalt feltételeket s megbizta a várost a részletes tervek elkészitésével. A város szakértő megbizottja, *Tóásó* Pál ezt a munkálatot már a jövő héten megkezdi s ugyanakkor a tervek kapcsán a részletes költségvetést is elkészíti. A miniszter megengedte a városnak, hogy az általános, elfogadott tervek részletezésénél, illetve az épitkezés kivitelénél a gazdaságilag kedvezőbb módozatot választhassa. A tervezőnek tehát itt kell az ő szaktudását, ügyességét bebizonyitani s a városnak az épitkezés lehető olcsóbba tételével előnyt biztositani. Ez a gazdasági kihasználhatás megengedi, hogy az általános terv keretei között egyes beosztásokat illetőleg a város megbizottja bizonyos módositásokat tehet, de a miniszter erre nézve a felülbirálati jogát fentartotta. dr. *Komjáthy* László nagy körültekintéssel végzi az előkészitő munkálatokat. A város érdekeinek megóvását tartván szeme előtt, a legilletékesebb tényezőkkel tárgyal minden, a várost érdekló s ehhez az ügyhöz tartozó kérdésben. Amint a részletes tervek elkészülnek, kiirják a nyilvános pályázatot. Polgármesterünknek az a törekvése, hogy a pályázat kiirásáig lehetőleg meggyőződni tekszik, vajjon a vállalatra a város nem fizet-e rá.

— **A veszprémi róm. kath. Legényegylet** 1914. év március 15-én vasárnap délután 6 órakor *hazafias estélyt* rendez a következő műsorral: 1. „A virágnak megtiltani nem lehet" . . . Magyar ábrándi. Zongorán előadja: Preya Margit. 2. A vértanúk emlékére. Gál Gyulától. Szavalja: Vincze Péter. 3. Csak magyarok legyünk! Előadja: az egyleti énekkar. 4. Ünnepi beszéd. Mondja: Dragovics István, tavidikumi prefektus. 5. Kerner: Magyar dal. Melodráma. Szavalja: Vincze József e. t. Zongorán kiséri: Preya Margit. 6. Az összeesküvő. Dezső József-től. Szinmű, 1 felvonásban.

— **Előadás a tüdővész leküzdéséről.** Mult számunkban megirtuk, hogy a veszprémi dispensaire, mely oly nagy buzgalommal harcol a tüdővész ellen, a védekezés megismertetésében igen gyakorlati módhoz folyamodik. Folyó hó 16-án este fél 8 órakor ugyanis a szinházban dr. *Csolnoky* Ferenc kórházi igazgató s dr. *Réthy* Ede törzsorvos vetitett képekben mutatják be e rettenetes betegség eredményeit. Előadásukban a védekezést s a kezelést illetőleg szolgálnak hasznositható felvilágositással. Az előadás ingyenes. Jegyeket Fodor Ferenc könyvkereskedésében lehet szerezni.

— **A veszprémi Szabadliceum** legközelebbi előadását 1914. évi március hó 18. napján este 9 órakor rendezi a veszprémi Nemzeti Kaszinó nagytermében. Előadó: *Nagy* Sándor polg. iskolai tanár ur. Tárgy: Kurucz költészet néhány kuruez vers melodiájának tárogatón való bemutatásával. Az előadás látogatása díjtalan. Minél számosabb látogatást kér a vezetőség.

— **Kisajátitás a tüzérlaktanya érdekében.** Az épitkezés közeli lehetősége kivánatossá teszi, hogy a szükséges földterület is akkorra rendelkezésre álljon. Dr. *Komjáthy* László a kisajátitási eljárást a miniszteriumban megsürgette. A szükséges terület 32.000 négyszögöl. Ebből már megvan 25.000, a Pozsgay-féle telek. Hiányzik még a, különbözet s az utcák területe.

— **A veszprémi vadászbérlet.** A veszprémi határ vadászati jogát eddig a veszprémi vadásztársaság birta évi 403 koronáért. A f. évi február 11-iki árverésen azonban egy uj, iparosokból alakult vadásztársaság is árverezett s a vadászati jog, mint legtöbbet igérőn 1502 koronáért rajta maradt. A régi társaság 1501 koronáig árverezett s mint halljuk, a napokban azzal a kéréssel fordult a városi képviselőtestülethez, hogy a csekély különbség ellenére a vadászati jogot ujra neki itélje oda. Hogy tehát kié legyen a bérlet, a legközelebbi közgyülés fogja eldönteni.

— **Nem lesz külső-pályaudvar.** A város arra kérte a kereskedelmi minisztert, hogy Jutas állomás nevét *Veszprém-külsőpályaudvarra* keresztelje el. A miniszter a kérelmet nem teljesiti. Az elutasitást azzal indokolja meg, hogy a külföldi menetrendekben is mindenütt Jutas név ismeretes s hogy a külföldről érkezett áruk tarifaszámitásánál a változtatás igen sok nehézséggel, sőt kellemetlenséggel járna.

— **Adomány az elaggott iparosok alapja javára.** Az elaggott iparosoknak a veszprémi Ipartestület által kezelt alapja javára a Veszprémi Takarékpénztár és a Veszprémmegyei Takarékpénztár 50—50 koronát, valamint a veszprémi Iparoskör 30 koronát adományozott. Az Ipartestület elnöksége ezuton mond hálás köszönetet a szives adományokért.

— **A veszprémi Iparoskör tisztikara.** A veszprémi Iparoskör legutóbbi közgyülésén tisztviselőkarát a következőképen alakitotta meg. Elnök: *Boór* Lajos. Alelnökök: *Kulcsár* Károly és *Steidl* Antal. Pénztáros: *Baráth* Miklós. Jegyzők: *Biczi* Károly és *Szigethy* Ferenc. Háznagy: *Szabó* János. Biztosok: Fata Ferenc, Kámarell József. Könyvtáros: Husveth István, Lengei Sándor és ifju Csomai János. Számvizsgálók: Szente Gyula, Simon Pál, Vidor Armin. Választmányi tagok: Baor János, Braun József, Bukovics József, Csekő Károly, Demjén Márton, Dukovics Károly, Fix Gábor, Georgi Lajos, Hollósi János, dr. Komjáthy László, Kiss Sándor, Kertész Béla, Lintinger József, Meszlényi János, Nagy János, Neu Arnold, Pap János, Pongrác Andor, Pröder István, Pinkász Mór, Varjas Lajos, Veiti István, Weisz Elek.

— **A kórház betegforgalma.** Városunknak régi büszkesége a városi nyilvános jellegü kórház. Alig van intézményünk, amely a közelmultban ily nagyarányu fejlődést mutatna. Ez a fejlődés nemcsak a betegek számának emelkedését fokozta, hanem ama nagyfoku bizalomnak erősödését is, mellyel ugy a hatóság, mint a nagyközönség a kórház vezetője, dr. *Csolnoky* Ferenc igazgató s kiváló orvostársai iránt viseltetik. A kórház nagy betegforgalmát a folyó évi két első hónapról szóló kimutatás a következő eredménnyel bizonyitja: Ápolás alatt maradt az 1913. évről 157 beteg. Januárban felvettek 192, februárban 182 beteget. Az összes betegek száma tehát e két hónap alatt 531 volt. Ezek közül gyógyulva elbocsájtottak 103, javulva 54, gyógyulatlan 12 beteget. Meghalt 10 beteg. Február hóban pedig gyógyulva távozott 93, javulva 62, gyógyulatlan 13 beteg. Meghalt 8 beteg. Az 531 összes beteg közül tehát csak 18 beteg, vagyis 3·38 % halt meg, ami — tekintve, hogy kórházba már leginkább sulyosabb betegek kerülnek, — a legnagyobb dicséret a vezetésre s a kezelésre.

— **Iskolafelügyelők.** Az 1913. évi XXXVII. t.-cikk értelme szerint az elemi iskola VI. osztályát végzett tanulók külön, a kir. tanfelügyelőségtől javasolt s a közoktatásügyi minisztertől kinevezett iskolafelügyelők előtt tesznek záróvizsgálatot. A vizsgálat eredményéről végbizonyitványt kapnak, melynek érvényességéhez a felügyelő aláirása is szükséges. Miniszteri rendelet szerint ily állásra nyug. kir. tanfelügyelők, tanitóképző-intézeti, polgári és elemi isk. igazgatók, tanárok, igazgató-tanitók nevezhetők ki. Ilyenek hiányában hosszabb, 15—20 évi szolgálattal biró s tényleg működő elemi isk. igazgatók nyerhetnek megbizást. Vármegyénkben azonban ily egyének hiánya miatt körülbelül 30 felügyelői állást betölteni nem lehetne, éppen azért a kir. tanfelügyelőség az idősebb elemi iskolai tanitókat is javaslatba hoz az iskolai felügyelői állásra. A felszólitásokat, hogy az illetők ezt a feladatot vállalják-e, a napokban küldte szét a tanfelügyelői hivatal.

— **Országos vásárunk.** A veszprémi országos vásár f. hó 9-én nagyon látogatott volt. Felhajtottak közel 2000 darab állatot, vegyesen lovat és szarvasmarhát. Ennek egyharmada, a járlatlevelek átiratása szerint, gazdát cserélt. A rendőrség most is kitünő rendet tartott. Egyetlen rendőri beavatkozásra sem volt szükség.

— **Vármegyénk bizottsági tagjai.** A legutóbbi vármegyei közgyülésnek egy-két pontja széles alapu vitát provokált s ilyenkor gyakran megesik, hogy a törvényhatóság bizottsági tagjai

Alapittatott 1906.

KOMORAI BÉLA

Veszprém

Bátori-utca 8. szá

Fa-szobrász és tem-
plomfestő, oltárépitő
műfaragó műintéze

Templomi berendezés

Készitek mindenféle templomi és kápolna-berendezést

Régi oltár- és templomberendezések a legtartósabban aranyoztatnak és ujittatnak meg

Munkamegtekintés, rajz és tervek dijmentesek

Jótállás mellett

készitek jutányos árban, tartós kivitelben **stilszerü oltárokat, szószékeket, Urkoporsókat, lourdesi barlangokat, keresztkutakat, szt. szobrokat fából és templompadokat**

foglalkozási összetartozóság szerint helyezkednek állásfoglalásra. Nem lesz érdektelen tehát, ha a *kétszáz választott* bizottsági tag foglalkozási statisztikáját megismertetjük olvasóinkkal. Legtöbb választott tag van a kisgazdák közül, 89. Gazdatiszt s erdész 12, lelkész 21, jegyző 18, ügyvéd s biró 9, orvos s gyógyszerész 7, közigazgatási tisztviselő 7, kereskedő 6, tanár 4, tanitó 4, takarékpénztári alkalmazott 4, földbirtokos 5, iparos s kisnivatalnok 1—1.

— **Veszprémmegyei gazdák gyülése.** A veszprémmegyei gazdasági egyesület március hó 10-én tartotta tavaszi közgyülését Hunkár Dénes főispán elnöklete alatt. Tudomásul vette a számvizsgáló bizottság jelentését az egyesület 1913. évi zárszámadás és vagyonmérlegéről s örvendetesen konstatálta, hogy az egyesületnek nemcsak a tagletszáma, hanem a vagyona is évről-évre szaporodik. A megüresedett II-od titkári állásra egyhangulag Jófejű József oklevelés gazdászt választotta meg a közgyülés. Megelégedéssel vette tudomásul a titkár jelentését, melyben az egyesület mult évi működéséről beszámolt s az eredményes munkálkodásért Hunkár Dénes főispán elnöknek s Kajdacsy Endre ügyvezető titkárnak köszönetet s elismerést szavazott. Elhatározta a közgyülés, hogy elismerő oklevéllel tünteti ki azokat a választmányi, illetőleg egyesületi tagokat, kik az egyesületet munkásságában legbuzgóbban támogatták a szövetkezeti, a gazdatársadalom szervezése terén érdemeket szereztek. Kajdacsy Endre ügyvezető titkár inditványára Perenyi Antal iskolaigazgató, *dr. Reinprecht* Antal, Reé jenő nagybirtokosok, Hangay Géza m. kir. főerdőtanácsos, Halmi Nándor m. kir. gazdasági felügyelő, Havas Jakab m. kir. állategészségügyi felügyelő, Haidekker László püspöki főszámvevő, Molnár Miklós földbirtokos igazgató választmányi tagokat, továbbá Kleizár Miksa vármegyei árvaszéki ülnök, dr. Horváth Jeromos apátsági kormányzó, báró Babarczi Schwartzer Ottó földbirtokos, Csaplár Antal plébános, Tatay Sámuel és Szokoly János községi jegyzők, Császár Lajos, Kleidofszky János tanitó, végül Nagy Sándor és Csuka János kisgazda, egyesületi tagokat részesitett az egyesület érdekében kifejtett munkásságukért dicséretben és elismerésben. Elhatározta a választmány, hogy közbenjár a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszternél, hogy a vallásalap tulajdonát képező padragi 412 kat. holdas birtokot az ottani gazdák örök áron megszerezhessék.

— **A főtisztelendő** egyházmegyei lelkész urak figyelmébe ajánljuk *Homorai* Béla szobrász és oltárépitőt, kinek kitünő munkájáról számtalan elismerő nyilatkozat tanuskodik.

— **A Pápa—Devecser—Sümegi vasut.** A cimben megjelölt vasut engedménye a Pápai Hirlapban beszámol a már véglegesen traszirozott vasut mai állapotáról. Menti magát a hat évi késedelemért. Különböző okokat hoz fel. Egyik, hogy a pápai érdekeltség egy része a vasutat Somlyóvásárhelyen át akarta Zalába vezetni, mig a másik a devecseri keresztezést pártolta. Ez utóbbi terv győzött. Másik ok, hogy Devecser is ellenzője volt a vasutnak s csak évek multán győzött a jobb felfogás, mert hisz Devecsert Sümeg felé megnyitják a zalai forgalomnak. Halasztó ok volt az is, hogy eleinte Csabrendekről Ukkra kivánták a vonatot bevezetni s csak a sümegiek energikus föllépése változtatta meg az irányt Sümeg javára. A győri kamarában a veszprémiek azt a tervet pártolták, hogy a vasut Pápáról a Bakonyon keresztül Veszprémbe csatlakozzék. A területi nehézségek azonban ezt a megoldást vicinális vonat épitésére lehetetlenné teszik. E terv ellen szólt a pápaiaknak az az érve is, hogy Devecserbe s Veszprémbe ma csak Vasmegyen keresztül juthatnak. Nehézséget okozott a veszprémmegyei utalap túlterhelése is, amely körülmény a vármegye hozzájárulását neheziti meg. Végre is *Koller* Sándor alispán oldotta meg a kérdést azzal, hogy 2%-os vasuti pótadót fogadtatott el a törvényhatósági közgyüléssel. Ebből erre a vasutra 200 ezer korona jut. Pápa város 140.000, Nagyalásony 15.000, Dáka, Nagyszőllős, Somlyóvásárhely, Devecser 10.000, Csabrandek 50.000, Sümeg 20.000 Zalamegye 96.000 koronát jegyzett. Az érdekelt községek s nagybirtokok jegyzése 675 ezer korona. Várható meg 200 ezer korona jegyzés s a vasut épitése ezzel igen közel jutott a megvalósuláshoz.

— **Hirek Devecserből.** Devecser mezőváros még az ősszel diszpolgárává választotta a város szülöttjét, *Balogh* Jenő dr. igazságügyminisztert. A *Blázy* Imre által készitett művészies oklevelet nagyobb küldöttség fogja *Magyar* Károly országgyülési képviselő vezetésével e hó 18-án Budapesten átadni a miniszternek. — A dalárda szabadság-matineja iránt nagy az érdeklődés. Lelkes hangu plakátok jelentek meg, melyek az ünneplésre hivják a közönséget.

— **Nagykanizsa vizvezetéke és csatornázása.** Nagykanizsa város mérnöki hivatala elkészitette a város vizművének és általános csatornázásának vázlatos terveit és a tanács azokat felterjesztette a belügyminiszt. műszaki osztályához. A tanács ugyanakkor az előmunkálatok megvitatására szakbizottság kiküldését kérte, melyet a a miniszter a napokban delegált is, ugy, hogy e nagyfontosságu közegészségügyi berendezkedés rövidesen megvalósul.

— **Rendelet a henteseknek.** Zalavármegye alispánja — amint a „Balatonvidéki Hirmondó" jelenti, — rendeletet adott ki az állatorvosi hivatalnak, mely a sertésölő és vágóhelyek berendezéseinek hygienikus alapon való kezelését rendeli el. Ezen rendelkezések már március hó 10-án lépnek életbe. Akik ezen határidőig eleget nem tesznek a rendeletnek, azokat a megtorló határozatok alapján szigoruan meg fogják büntetni.

— **Felmentett ügyvéd.** Somogyi lapok után mi is megirtuk, hogy dr. *Koppányi* Gyula tabi ügyvédet többrendbeli szabálytalanság miatt letartóztatták. Most kötelességünk azt is megirni, hogy a kaposvári törvényszék Koppányi Gyulát bizonyitékok alapján a vádak alól felmentette.

— **Lewisch Robert** egyházi műipar-intézetének mai hirdetését olvasóink b. figyelmébe ajánljuk.

— **Mit művel a szenvedély.** *Gosztola* János ősi lakos haragos viszonyban élt edes apjával. A harag onnan kezdődött, hogy az apa fia ellenzése dacára másodszor is egy fiatal nőt akart feleségül venni. Az apa haragjának nem tudott parancsolni. Kedden virradóra, miközben fia még az ágyban pihent, három lövést tett rá. Az egyik lövés a jobbszáj szélén érte az alvó fiatalembert, a második a jobboldalát, a harmadik a bal hüvelyk- és mutatóujját. A sérülés meglehetősen sulyos s husz napot vesz igénybe, mig a gyógyulás teljes lesz. Ebben az esetben történt meg az a furcsaság, hogy az orvosnak a beteg nyelvéből kellett fogat huzni. Az első lövés ugyanis kiütötte a fogat helyéből s a nyelvbe furódott. S mondja még valaki, hogy nem furcsa az élet?

— **Felülfizetés.** *A Magyarországi Munkások Rokkant és Nyugdijegyletének* veszprémi 48. sz. fiókja által f. évi február hó 8-án tartott jótékonycélu táncvigalom alkalmával felülfizetni kegyesek voltak: Néger Ágoston, Reiner Gyula, Ádám Iván, Kauzl Dezső, dr. Simon György, Peler Pál 10—10 koronát; Kránitz Kálmán, dr. Rada István 5—5 koronát; Rosos István 6 koronát; Molnár Dénes 2 koronát, amiért is a nagyságos és főtisztelendő kanonok uraknak hálás köszönetünket nyilvánitjuk. Felülfizettek továbbá Schön József 4 koronát, Kamareil József, Próder István, Fuchs Mátyás, Sporer Tivadar 2—2 koronát; Lecouvé Lajos 1 korona 40 fillért, Böhm György, Szalay Ferenc, Schandly Ignác, Mitsky Aladár, Hircsu István, Rosenfeld Sámuel, Radovics Vladimir, Minotter Nándor, Szedmák József, ifju Neu Arnold, Rimanóczy Gyula 1—1 koronát; N. Gyula 40 fillért; Simon N. 20 fillért, amit hálás köszönettel nyugtat a vezetőség.

— **A háziszemét fuvarozása.** A képviselőtestület még a mult esztendőben elhatározta, hogy a háziszemét fuvarozását gazdasági üzemébe felveszi. Minthogy az eddigi vállalkozó szerződése lejárt, a város a háziszemét fuvarozását folyó évi *április 1-én* megkezdi. Az összes háztulajdonosokat válaszos levelezőlapon felszólitja a városi számvevőség, hogy igénybe veszik-e a tervezett szeméthordást. Dijtétel negyedévenként a következő: 2 szobás lakás után 1 K 50 f. 3 szobás lakás után 2 K 50 f, 4 szobás lakás után 3 K, 5 vagy több szobás lakás után 4 K. A szemetet hetenként kétszer, sőt kivánatra a szükséghez képest többször is elhordják.

— **Vásárok.** A kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy Tab községben az április 11-re, az augusztus 1-re és a szeptember 21-re eső országos kirakó- és állatvásárok ez évben kivételesen április 9-én, julius 30-án, illetve szeptember 24-én tartassék meg.

— **A kártékony rovarok irtása.** Dr. *Komjathy* László, nyomtatott hirdetményben tájékoztatja a gazdaközönséget a kártékony rovarok pusztitásának sikerre vezető módozatairól. A hernyóról, vértetűről s cserebogárról emlékezik meg a figyelmeztetés, miért amelyeknek az irtása törvény szerint kötelező.

Hirdetmény.

Parkirozásra alkalmas többször iskolázott fenyők 0·50—1·50 m. magasságban, különféle gyümölcsfák és lombsorfák kaphatók a veszprémi püspökség sümegi erdőhivatalánál. Kivánatra árjegyzéket a hivatal küld.

Fogászati műterem

Veszprém, Rákóczi-tér 22. sz. Telefon 49. Interurban

Wellner Gyula

régi jóhirü fogászati műterme. Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.

Fogbuzás, fogtömés, műfogak, fogsorok.

A szájpadlás nélküli műfogak speciális készitője.

Számtalan elismerő levél.

Tanitóknak kedvezmény.

Többtermelés — munkáshiány.

Irta: **Radovics László.** 4

A munkásvédelmi viszonyok tanulmányozójának igen érdekes képet nyujt a svédországi mezőgazdasági munkásokról szóló közlemény, a mely a nemzetközi gazdasági intézet szövetkezeti közleményeiben jelent meg magyarul. A mezőgazdasági népesség megoszlása ilyenforma; a) a parasztok a földmivelésből élő nemesség egy kis részével együtt alkotják a tulajdonképeni gazdaosztályt; b) Külön osztályt alkotnak az ur dolgát végző bérlők, akik a bérösszeget meghatározott napi munka alakjában fizetik meg a tulajdonosnak;

Hazánk legelső és legnagyobb **templomberendezési műintézete.**

Szobrászat, oltárépitészet, aranyozás és festészet. Templomok stilszerü uj berendezése. Oltárok, szószékek, keresztkutak, urkoporsók, szobrok, stációképek, gyónószékek és templompadok készitése.

Régi oltárok renoválása, aranyozása és festése.

Templomfestés a legegyszerübbtől a legmüvészibb kivitelig. Szegény templomoknak kedvezmény és részlettörlesztés. Munkamegtekintés és megbeszélés végett saját költségemen utazom. Készitett munkáim művészi és tartós kivitelét elismerő iratok ezreivel bizonyithatom.

Árjegyzék ingyen és bérmentesen.

LEWISCH ROBERT Szombathely.

A Dunántul legszolidabb és legtökéletesebb egyházi műiparintézete.

Terv, költségvetés, helyszini szemle díjmentesen.

Ugy technologiai, valamint a külföld legelsőrendű műintézeteiben elsajátitott sokoldalu gyakorlati képzettsége folytán ajánlkozik a főtisztelendő Klerusnak **oltárok, szószékek, stációképek, szobrok, keresztelőkutak, urkoporsók** stb. legművészieseb előállitására, valamint ilyenek stilszerű és kiváló izlésű **restaurálására**, illetve **festésére és aranyozására.**

Templomfestés a legegyszerübbtől a legművészibb kivitelig.

Antik utánzása, illetve antikszerü festés, aranyozás, polyrozott márványozás, szines pácolás.

Mintákkal kivánatra készséggel szolgálok.

LORENCZ ANTAL Zalaegerszeg, Eötvös-utca 6. szám.

A müncheni keresztény művészeti társaság tagja.

c) másik része törpe parcellákon gazdálkodik a nélkül, hogy urdolgára köteleztetnék; d) szabad napszámosok, akik szerződés nélkül dolgoznak a földbirtokosok szolgálatában; e) fizetett munkások és zsellérek allatt azokat a családos mezőgazdasági munkásokat értik, akiket a gazda nem élelmez, csupán lakással és némi természetbeni javadalommal lát el. Különösen ez utóbbi munkás réteget tartjuk megemlitendőnek, olyan formán van ez, mint ahogy azt föntebb fejtegettük. Ez a munkás osztály különbözik a tulajdonképeni cselédségtől, mert a munkaadóval szemben bizonyos önállóságot élvez, nem szegőgik el évről-évre, hanem munkájának bérét időszakonként a végzett munka arányában nyeri, munkaadójától lakást és meghatározott természetbeni járandóságot, mondjuk legeltetési jogot, vagy kisebb földjárandóságot és lakást élvez, aminek ellenértékét munkával fizeti és munkaerejét állandóan leköti. És hogy ez a nálunk is megvalositásra ajánlott elv Svédországban megélhetési alapot nyujt, mutatja a közölt statisztikai kimutatás. Mig előbb a paraszgazdák a mezőgazdasági népesség 64·4 %-át tették, a zsellérek és szerződés nélküli munkások pedig 8·5 %-ot, addig 1870—1900-ban az előbbiek 55 %-ot képviseltek, mig az utóbbiak 14.2 % emelkedtek.

Ehhez hasonló, nem mindennapi és hozzá nem épen követendő eljárás életbe léptetését láttuk egy helyen. A birtokvásárlásairól közismertté vált külföldi fejedelem, Hohenlohe herceg legutóbb több egymással határos birtoktestet vásárolt meg leginkább vadászati célokra a somogymegyei Inke, Somogyszob és Iharos községek határában. E három birtoktest között fekszik a nemrégiben parcellázás útján létesitett Darvas nevü telepes község. Mivel a három különböző birtoktest határai e község területén érintették egymást, ez akadályozta a herceget céljai megvalósitásában.

Azért a körzetet is megvásárolta, ami bizony kissé szokatlan a mi napjainkban; a község lakói elköltöztek, helyettük uj lakosság népesiti be e területet, amely népesség van hivatva a herceg uradalmaiban szükséges napszámokat elvégezni. Az uj lakosság kap a hercegtől földet, legelőt, lakást és ezek ellenében bizonyos, évenként 100-nál több napszám szolgáltatására van kötelezve. Bár e föltétel nagy terheket ró az ujonnan betelepitett, nagyobbára volt cselédekből összeverődött lakosságra, ez nagy vadászterület központjában lakván, eredményes gazdálkodásra nincs nagy kilátás; mégis elégséges vállalkozó akadt az ujnemü gazdálkodásra, mert a településük megtalálták a falusi megélhetésnek alapföltételeit, a lakást és állattartás lehetőségét.

Ezeket látva bátran állithatjuk, másutt is csak arra van szükség; meg kell adni az alapföltételeket, amik szükségesek a munkásosztály kialakulására. Lehetővé kell tenni, hogy a falusi lakosságnak legszegényebb rétege, amelynek nincsen semmi része a közbirtokossághoz, szintén hozzájuthasson az állattartáshoz, továbbá mindenütt, ahol csak munkáshiány mutatkozik, elegendő hely legyen szerezhető munkáslakások épitésére.

A munkáshiány orvoslásában három szempontot kell figyelembe venni. Az első maga a munkásosztály, amelynek meg kell adni a fejlődés utját. Minden eszközt meg kell ragadni, hogy a munkás népség ne áduljon rá a városra, hanem a falun maradjon és ott élhessen józanságában, erkölcseiben és vallásosságában. A második szempont a munkáltatóknak érdeke. Mert a munkáshiány orvoslásával a földmivelés sokkal intenzivebbé válik és igy megvalósul a többtermelést hangoztató jelszó, ami viszont nemcsak a birtokos osztálynak, de az egész társadalomnak is érdeke. Végül szükséges a munkáshiány orvoslása a városi lakosság szempontjából is. Mert ha javitjuk a falusi lakosság megélhetését, a városok felé özönlött munkásnépség ismét visszahuzódik a falura és igy a városi lakosság helyzete javul. És ez a javulás nemcsak azért figyelemreméltó, mert a városok megszabadulnak a beözönlött elemektől, hanem azért is, mert a városok igy több termelési tényezőt nyernek a falusi lakosságnak, tehát a termelő osztálynak szaporodása által.

Minél több a termelő, annál kedvezőbb a városi lakosságnak helyzete; tehát figyelemreméltónak kell tartanunk a mezőgazdasági munkásosztály helyzetének javitását ebből a szempontból is. A városi piacoknak élelemmel való ellátásában a nagy termelők nem nagy szerepet játszanak, azok nem igen terjeszthetik ki figyelmüket a mindennapi életszükséglet kielegitésére szolgáló apró élelmi cikkek előállitására; a tejtermékek, baromfiak, tojás stb. élelmi cikkek termelésére elsősorban a kistermelők vannak hivatva, tehát minél több a kistermelő, annál kedvezőbb a városi piac helyzete.

Nagy érdeke tehát a városi lakosságnak is, hogy a munkáshiány orvosoltassék és erős, népes munkásosztály fejlődjék ki. De hogyan lehetséges ez? Ha megfigyeljük azokat az okokat, amik a munkáshiányt előidézik, megfigyeljük azokat a jelenségeket, amik azt a fogyatkozási folyamatot kisérik és ezek alapjául igyekezünk elháritani azokat az akadályokat, amik megnehezitik a szorgalmas, vallásos és erkölcsös nek mondható néposztály érvényesülését. (Vége.)

Anyakönyvi kivonat.

— 1914. március 5-től március 11-ig. —

Születés.

Lendvai Gizella kóbor cigánynő fia József r. kath. — Bakos István városi rendőr és Názer Erzsébet fia Sándor r. kath. — Nagy István asztalossegéd és Bányai Erzsébet leánya Ilona Terézia r. kath. — Guáth Imre honvéd tőrmester és Léb Mária leánya halvaszületett. — Kun Alajos kocsis és Parrag Julianna leánya Mária r. kath. — Reider József kisbirtokos és Brenner Erzsébet leánya halvaszületett. — Tóth Gyula temetőőr és Imre Teréz fia Sándor Gyula r. kath. — Szarka Lajos máv. főőházi munkás és Sárzó Erzsébet fia József r. kath. — Velty István kőfaragómester és Rimay Emilia leánya Katalin Irén r. kath.

Halálozás.

Hortoványi Gyula csizmadiaiparos 63 éves r. kath. — Horváth József napszámos 73 éves r. kath. — Hideghéti Terézia 5 hónapos r. kath. — Baranyai Károlyné Szedlák Julianna 37 éves r. kath.

Házasság.

Az elmult héten nem köttetett.

— **Eladó ház.** A Miatyánk-utca 7. számu ház minden órában szabad kézből eladó. Bővebbet a tulajdonosnál.

≡ Aki olcsó ≡

és **jó munkát**

akar, — keresse fel

PINKÁSZ MÓR

kocsigyártót és kárpitost

Szt. István-ut 3. sz. saját házában.

Kapható mindenféle kocsi igen jutányos árban. Esetleg viselt kocsik becseréltetnek.

Mindenféle **kárpitos** munkát

is jutányosan elvállalok.

Értesités!

VAN szerencsém a főtisztelendő **Papság** b. tudomására hozni, hogy

HERMAN ISTVÁN

régi, jóhirű papiszabó műhelyét átvettem, amelyet már öt év óta a legnagyobb megelégedésre tovább is folytatok. Készitek reverendákat, cimádákat. Vidéki megrendelésnél elegendő egy viselt reverenda beküldése. A rendeleseket ugy helyben, mint vidékre, a legrövidebb idő alatt pontosan teljesitem. Tisztelettel kérve a ftdő Papság jóakaratu pártfogását s vagyok készséges szolgálattal:

ILLIKMAN PÁL

papi és polgári szabó Veszprém, Vár-utca 3.

Templomgyertyák minden nagyságban.

4-szer finomitott öröklámpaolaj, melynek tisztaságáért szavatolunk.

A Nagykanizsa és környékén lakó főt. papság

szives figyelmébe ajánlja magát **GYENES ÉS SZABÓ** füszer- és csemegekereskedő cég,

mint Nagykanizsán **egyetlen katholikus** e szakmába vágó üzletét. — Raktáron tartjuk csakis a legjobb minőségü **füszer- és csemege-árukat**, honi és külföldi **borokat, likőröket, pezsgőket, sajtokat, halakat,** naponta érkező **friss felvágottakat, prágai sonkát, bécsujhelyi virslit** stb. Szives pártfogást kér **GYENES ÉS SZABÓ** (ezelőtt Marton és Huber) **Nagykanizsa, Deáktér 15.**

Nagy raktár az összes ásványvizekből.

Telefonszám 91.

Ásványviz és gyógyvizek nagybani raktár.

Bőjti idény

értesités.

Ajánlok: folyton friss érkezésü bel- és külföldi **csemege-árúkat, sajt, hal- és konzervek-et**

Ementáli sajt 1 kg.	3.20	Vajas liptói 1 kg.	2·—
Groyer „	2·60	Koritett liptói	
Strachino „	3·20	saját küldöttségünk „	3·—
Gorgonzola „	3·60	½ kg csinos fahordó	1·50
Roquefort „	6·—	6 drb Imperial	2·16
Trappista „	3·80	Romator 1 drb	—·80
„ magyar „	2·60	Dori 1 „	—·80

Teavaj naponta friss!

Pisztráng olajba . . . . . .

1 drb kor.	3·—	2·20	1·20 —·70

Sardinia olajba 34 fillértől 3 korona 50 fill.-ig.
Francia sardiniák többféle.
Norvég sardinia 1 darab . . . . . 90 fill.
Rák, Lazac, Thon és Pástetom-félék
nagy választékban.

Ildényszerü főzelékek állandóan.
Friss déli gyümölcs.

FELBINGER SCHÖLSCHITZI szaritott főzelék főraktára. JULIEN paraj, sóska bab, tök, borsó, kalarábé, zöldbab, zselatin csomagokban 1 csomag 80 fill. SZARITOTT GOMBA 1 csomag 1·30 Konzervált RÁB és CUKORBORSÓ 1 kg. dob. 1·20

Dörgicsei kegyes tanitórend PALACK-BORAI és az orsz. Minta-place palack-boral. Schamburg Lippe herceg-fele vörösborok.

Postai rendelések azonnal el lesznek intézve, helybeli rendelés pedig hazhoz lesz szállitva Tisztelettel

Bakos Kálmán

Veszprém. Telefon 55.

Husvéti-pragai sonka 2 kl.-tól 5 kilósig. Pezsgők. Likőrök. Cognac.

ÉRTESITÉS.

Tisztelettel van szerencsém értesiteni Veszprém és vidéke mélyen tisztelt közönségét arról, hogy f. év januar hóban a M. kir. ipar- és kereskedelmi miniszter ur rendelete folytán, cipészipari szaktanfolyám tanitására Biharm. Tenkére és onnan pedig Bácstopolyára küldettem mint szaktanitó (mire képesitésem van), mely idő alatt üzletemből távol voltam, miért is a talán előfordult mulasztásokért szives elnézést kérek és egyben tudatom, hogy folyó év *március hó 15-től* üzletemet, mely *Kossuth Lajos-utca 19. szám alatt van*, személyesen vezetem és minden igyekezetem az lesz, hogy nagyra becsült rendelőimet pontosan és jól kiszolgálhassam, miért is a mélyen tisztelt közönség szives pártfogását kérem.

Kiváló tisztelettel

Hidvégi Antal,

cipészmester

MIELŐTT SZŐLŐVESSZŐT SZŐLŐOLTVÁNYT,

—BORT—

gyümölcs- és diszfát

vásárolna, a saját érdekében kérje legujabb képes árjegyzékünket, mely mindenkire nézve sok hasznos tudnivalót tartalmaz. — Pontos cim:

Szücs Sándor Fia

szőlőoltványtelep és bortermelő részv.-t.

BIHARDIÓSZEG.

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészitő

VESZPRÉMBEN

Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen uj orgonák épitését a legegyszerübbtől a legdiszesebb kivitelig — pneumatikai rendszer szerint. ORGONÁK átalakitását és hangolását jutányos árban számitom. Iskolák részére HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben készitek. ZONGORÁK javitását és hangolását ugy helyben, mint vidéken a lehető legrövidebb idő alatt eszközlök.

Egy-két középiskolai osztályt végzett, jó családból való fiu az Egyházmegyei Könyvnyomdába **tanulónak** megfelelő fizetéssel felvétetik

Alapittatott 1894-ben — Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt a legegyszerübbtől a legfinomabb kivitelig minden néven nevezendő könyvnyomdai munkákat, úgymint: röpiratok, füzetek, könyvek, folyóiratok, árjegyzékek, körlevelek, hirdetmények, falragaszok, évi jelentések, mérlegek, kimutatások, gyászlapok, rovatolt táblázatok, névjegyek, meghivók, eljegyzési és esketési tudósitások, számlák, cimkék, plébániák és iskolák részére szükséges mindennemü nyomtatványokat jutányos árakon számitva

Raktáron tartja plébánia-hivatalok és iskolák részére szükséges mindenféle hivatalos nyomtatványokat, melyek tetszés szerint füzve vagy bekötve szállittatnak. Hivatalos levélpapirok és boritékok, okmányboritékok mindenféle alakban és szinben. Egy- és négyvonalas vizsgalapok, 10 százalék a Tanitók Háza javára. Fizetésmeghagyás iránt járásbirósághoz intézendő kérvény: a) Körtagsági dijjal tartozó hátrálékosok, b) a Gondviselés hátrálékosai ellen, ivenkint 4 f.

Telefon 61 **Veszprémben** Telefon 61

Veszprém, 1914. Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában. Kiadótulajdonos a Veszprém-Egyházmegyei Könyvnyomda.